

Kırgızistan'da Siyasi Gerginlik Tırmanıyor!

Kırgızistan'da, parlamento seçimlerinin zamanının 30 Kasım olarak belirlenmesiyle birlikte siyasi gerginlik artıyor. Zira resmi otorite, bir dizi şekli sebepler ve şartlar gerekçesiyle uygun olarak görmediği birtakım adayların seçimlere katılmasına engel koymuştur.

Aynı zamanda ülkedeki enerji krizinin derinleşmesi, yükselen fiyatlar ve çok sayıda Çinlinin Kırgızistan topraklarına akın etmesi, halkın öfke durumunun ve birçok siyasi muhalifin hareketlerinin artmasına yol açmıştır. Özellikle Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un Facebook sayfasında güncel konulara ilişkin yaptığı açıklamada eski Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev'i suçlayarak herhangi bir darbenin gerçekleşmesine izin verilmeyeceğini açıklamasının ardından kriz durumu daha da artmıştır.

Öte yandan Atambayev cumhurbaşkanının konuşmasına cevap verirken bir dizi eski üst düzey yetkilinin de iki taraflardan birine destek verdiklerini gösteren açıklamalar gelmiştir.

22 Kasım sabahı güvenlik güçleri, muhaliflere meyilli olan bir dizi politikacının evlerine baskınlar düzenlemiş ve onların tutuklandıkları ifade edilmiştir. Daha sonra İçişleri Bakanlığı, 10 kişiye "kitlemel huzursuzluklara davet etmekle" ilgili suçlamalar yöneltildiğini ve onların geçici olarak gözaltına alındıklarını duyurmuştur. Tutuklananlar arasında; KSDP Partisi lideri Temirlan Sultanbekov, eski cumhurbaşkanının oğlu Kadir Atambayev ve içlerinde milletvekili adaylığı kaydı silinen Şayılbek Atazov'un da bulunduğu bir dizi siyasetçi de bulunuyor.

Sosyal medyada dolaşan haberlere göre, Atambayev'in eşinin, Butun (Birleşik) Kırgızistan Partisi Genel Başkanı Adahan Madumarov, Madumarov'un oğlu ve eşi ile Sultanbekov'un kız kardeşinin de sorgulanmak üzere kolluk kuvvetlerine çağrıldıkları ifade ediliyor.

17 Şubat 2023'te eski cumhurbaşkanlarını bir araya getirip siyasi bir diyalog gerçekleştirdikten sonra Sadır Caparov'un, sanki ülkedeki iç sahne üzerindeki kontrolünü sıkılaştırdığı görülüyor. Ancak Atambayev'in partisi KSDP, Bişkek Belediye Meclisi seçimlerinden uzaklaştırılmış ve parti lideri Temirlan Sultanbekov ile iki parti üyesi geçici olarak gözaltı merkezlerine gönderilmiştir. İşte o zamandan bu yana kulislerin arkasından Atambayev ile iktidar arasındaki çatışma devam ediyor.

Aynı zamanda iktidarın, yolsuzlukla ve "çetelerle" mücadele gerekçesi altında eski siyasi yapıyı parçalama çabaları, muhalif siyasetçilerin saflarının genişlemesine yol açmıştır.

Nitekim Atambayev ve ekibinin 2005, 2010 ve 2020 darbeleri sırasında kitleleri harekete geçirmede önemli bir rol oynadıkları biliniyor.

Resmi Kremlin ise geleneksel stratejisi gereği hâlâ içeride galip gelen tarafı boyunduruk altına alma ve onu kendi çıkarlarına hizmet edecek şekilde yönlendirme politikasını benimsiyor. Ancak mevcut iktidar, son yıllarda Çin ile

işbirliğini güçlendirmiş ve bu da Pekin ile stratejik anlaşmaların imzalanması, ülkenin hayati kaynaklarının büyük bölümünün kontrolünün Çinli şirketlere devredilmesi ve aynı zamanda iki ülke arasındaki karşılıklı ticaret hacminin hızla büyümesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Rusya açısından olana gelince; Kırgızistan'da iktidarı değiştirmek öncelikleri arasında olmasa da, ancak muhalif güçlerin hareketliliğine veya hükümete karşı baskı araçları kullanılmasına karşı çıkmıyor. Zira Atambayev'in en önde gelen kadrolarından biri olan ve Kremlin himayesi altında bulunan eski Başbakan Sapar İsakov'un siyasi gelişmelere ilişkin yaptığı açıklama buna işaret ediyor.

Atambayev, cumhurbaşkanlığı döneminde Rusya'nın çıkarlarına hizmet eden bir dizi projeyi hayata geçirmiş olmasına rağmen, ancak onu ve partisini tamamen Rusya'ya bağlı olarak değerlendirmek, dakik bir değerlendirme değildir. Zira Atambayev'in kurduğu KSDP partisi aslında Avrupa, özellikle de Almanya'nın etkisiyle kurulmuştur; bu nedenle onun iktidarı sırasında Avrupa çıkarları doğrultusunda bir dizi adımlar atılmıştı. Örneğin iktidara geldiğinde kabul edilen anayasa Batı eğilimli bir anayasaydı ve getirilen yeni parlamenter yönetim sistemi de Rusya'nın vizyonuna aykırıydı.

Aynı şekilde halefi Ceenbekov döneminde de iktidardaki iç çatışma sonucunda Rusya'nın çıkarlarına aykırı bir dizi adımlar atılmıştır. Bu adımlar arasında, genel olarak Rus yatırım çıkarlarına zarar veren uranyumun çıkarılmasına karşı olan protestoların örgütlenmesi de yer almaktadır.

2014 yılında ABD'nin Kırgızistan'daki hava üssünü kaldırması ve ülkenin 2015 yılında Rusya'nın nüfuzuna boyun eğen Avrasya Ekonomik Birliği'ne dahil edilmesi, Atambayev'in iktidarını korumak için Rusya'yı razı etme çabaları çerçevesinde gerçekleşmiştir. Zira o dönemde Moskova, ülke içinde en büyük siyasi, askeri ve ekonomik nüfuza sahip bir ülkeydi.

Dolayısıyla ülkede son dönemde yaşanan olaylar, bir yandan Rusya'nın kendisine bir kapı açması, diğer yandan da otoriteden aşırı korkunun gerginliğin artmasına yol açması nedeniyle iç çatışmanın yoğunlaştığına işaret ediyor.

Kırgız toplumunda ise hem iktidar hem de muhalefet temsilcilerine olan güven neredeyse tamamen kaybolmuş durumda olup bunu seçim istatistikleri de teyit etmektedir. Zira 1995 yılındaki parlamento seçimlerinde seçmen katılımı yaklaşık %76'ya, 2000'de %58'e ve 2005'te yaklaşık %60'a ulaşırken, seçim hilelerinin zirveye ulaştığı Bakiyev'in cumhurbaşkanlığı döneminin olduğu 2007 seçimlerinde ise katılım %74'e ulaşmıştır. Ayrıca 2010 yılında katılım %59,19'a, 2015'te %58,85'e, 2020'de ise %56,5'e ulaşmış olup o dönemdeki protestolar, Cumhurbaşkanı Ceenbekov'un devrilmesine yol açmıştır. 2021 yılında ise katılım oranı %34,61'e ulaşmış olup, bu da seçimlere katılımın her geçen yıl azaldığını göstermektedir.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de aynı durum söz konusudur; zira katılım oranı 1991'de %89'a, 1995'te %86'ya, 2000'de %78'e, 2005'te %74'e, 2011'de %58'e, 2017'de %56'ya ulaşmışken 2021'de ise %39'a gerilemiştir.

Yaşanan gerçeklik, seçimlere katılanların sayısı, halkın demokratik sisteme olan güven düzeyinin bir göstergesi sayılır. Daha dakik bir ifadeyle

Kırgızistan'da seçmenlerin büyük çoğunluğu seçimleri boykot ederek net bir tavır ortaya koymuştur! Zira halk demokrasiden, birbirinden farklı olmayan iktidarlardan, sadece yetkililerin ve sermaye sahiplerinin çıkarlarına hizmet eden seçimlerden artık bıkmıştır.

Bunun nedeni Kırgızistan'ın “bağımsızlığından” bu yana gelen ardışık hükümetlerin, ülkeyi zayıflatmak ve halkı yoksullaştırmak için rekabetçi bir şekilde çalışmalarınıdır. Seçimler veya darbeler yoluyla gelen yöneticiler arasında bu konuda hiçbir fark yoktur. Zira her sektör gerilemiş, bununla birlikte rüşvet, zulüm ve aynı şekilde ahlaki yozlaşma da geniş çaplı bir şekilde yaygınlaşmıştır. Şüphesiz bütün bunların temel nedeni, kendisiyle yönettikleri demokratik sistemdir.

Çoğu insan, yozlaşmanın kaynağının kapitalist ideolojide olduğunu idrak edemiyorlar; bu yüzden sürekli olarak onun tuzağına düşüyorlar, yani her defasında yeni demokratik oyunlara aldanıyorlar.

Bu çatışmanın İslam'a ve Müslümanlara hiçbir faydası olmadığını hatırlatırız!

Bu çatışma, küfür sisteminin kendi içindeki liderler arasındaki çıkarlar çatışmasından başka bir şey değildir. Zira onlar, birbirlerine karşı, Allah'ın haram kılmış olduğu bütün küfür araçlarını kullanıyorlar. Bu nedenle biz, Kırgızistan Müslümanlarını, ahiretimize zarar veren bu tür aşağılık çatışmalara katılmaktan sakınmaya davet ediyoruz!

Ancak bizler, etrafımızda olup bitenlere karşı kayıtsız kalmayan bir tavır sergilemeliyiz; çünkü onların üzerinde çatıştıkları bu çıkarlar, gerçekte ümmetin çıkarlarına dayanmaktadır. Bu nedenle tüm amellerimiz ve siyasi çatışmamız fikri liderlik üzerine inşa edilmelidir. Ayrıca ümmete, sürekli olarak küfrün İslam'a aykırı olan planlarını ve onun ümmeti aldatmaya ve onu sorunlarından saptırmaya yönelik çabalarını hatırlatmamız gerekir. Nitekim Ömer ibn Hattab Radıyallahu Anh şöyle demiştir: “Ben hilekâr değilim. Hiçbir hilekâr da beni aldatamaz.” Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem de şöyle buyurmuştur: لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ **“Mümin, bir (yılanın) deliğinden iki defa ısırılmaz (aldatılmaz).”**

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Mümtaz Maveraünnehrî